

Лариса Мех

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки і управління
Національного університету
«Чернігівський колегіум»
імені Т.Г. Шевченка,
м. Чернігів, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Актуальність дослідження. Після вторгнення Росії на територію України в 2014 році та повномасштабного вторгнення 2022 року виникло і оголилось чимало проблем, які потребують суттєвих змін в освітній галузі. Наразі необхідно сконцентрувати зусилля саме на підготовці компетентного фахівця, конкурентоспроможного на ринку праці, здатного до самостійного розв'язання проблем, повноцінного, відповідального та самостійного члена суспільства, готового навчатися протягом життя, досягати бажаних результатів у різних галузях діяльності, будувати власну стратегію життєдіяльності [1].

Аналіз освітньої діяльності закладів вищої освіти в Україні уможливорює зазначити, що підготовка фахівців економічного профілю є широко поширеною.

Виклад основного матеріалу. Проаналізуємо підготовку майбутніх фахівців економічного профілю у Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка. В навчально-науковому інституті професійної освіти та технологій (кафедра економіки і управління) навчаються здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійними програмами (далі – ОПП) «Менеджмент» та «Підприємництво та торгівля».

ОПП «Менеджмент» розроблена на основі Стандарту вищої освіти підготовки бакалаврів спеціальності 073 Менеджмент, затвердженого Наказом МОН України № 1165 від 29.10.2018 р., який складений на основі Стандарту вищої освіти України із галузі знань 07 Управління та адміністрування [2]. Мета ОПП «Менеджмент»: підготовка менеджерів нового покоління, здатних ефективно використовувати сучасні управлінські концепції й технології для управління організаціями різних типів та бізнесом в умовах невизначеності. Цілями навчання є підготовка фахівців, здатних вирішувати практичні проблеми та складні спеціалізовані задачі, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, у сфері управління організаціями, їх підрозділами, персоналом організації.

Основним фокусом ОПП «Менеджмент» є загальна освіта в сфері менеджменту, спрямована на формування широкої управлінської компетентності та розвиток цифрової компетентності менеджера. Передбачено формування вміння враховувати специфічні завдання розвитку організацій різних типів та галузей, що реалізується в межах освітніх компонентів із загального менеджменту та конкретизується на прикладі управління агробізнесом та управління в публічній сфері. Зазначений фокус підтримує місію університету та орієнтацію на потреби регіону.

Підготовка менеджерів передбачає поєднання дисциплін, що формують сучасне управлінське мислення та загальну управлінську компетентність, розвивають аналітичні, цифрові, комунікативні навички управлінця з програмою практичної підготовки студентів на базах компаній та організацій, що є партнерами кафедри. Широкий структурований каталог вибіркового дисциплін кафедри забезпечує додаткові можливості розвитку компетентностей в сфері загального менеджменту та окремих його галузей, а також відпрацювання Soft Skills менеджера.

ОПП «Підприємництво та торгівля» розроблена на основі Стандарту вищої освіти підготовки бакалаврів спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, затвердженого Наказом МОН України № 1243 від 13.11.2018 р., який складений на основі Стандарту вищої освіти України із галузі знань 07 Управління та адміністрування [3]. Мета ОПП «Підприємництво та торгівля»: підготовка конкурентоспроможних фахівців із підприємницьким мисленням, здатних створювати бізнес-структури та торговельні компанії, забезпечувати їх зростання та ефективність діяльності в умовах невизначеності. Цілями навчання є підготовка висококваліфікованих фахівців, здатних вирішувати практичні проблеми та складні спеціалізовані задачі з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

Основним фокусом «Підприємництво та торгівля» є загальна освіта в сфері підприємництва та торгівлі, спрямована на формування широкого кола компетентностей ефективного підприємця, здатного створювати та розвивати бізнес-структури та торговельні підприємства різного масштабу та типів. Передбачено формування специфічного набору компетентностей для організації цифрового бізнесу та розвитку мислення підприємця, лідера, стратега, інноватора. Забезпечена орієнтація на агробізнес з урахуванням потреб регіону, що відповідає місії університету.

Підготовка фахівців із підприємництва та торгівлі передбачає поєднання теоретичних та практико-орієнтованих дисциплін, що формують сучасне підприємницьке мислення, загальноекономічну, управлінську та цифрову компетентність підприємця. Програма практичної підготовки спрямована на відпрацювання навичок на базах

компаній та організацій, що є партнерами кафедри. Широкий структурований каталог вибіркового дисциплін кафедри забезпечує додаткові можливості розвитку компетентностей в сфері підприємництва, торгівлі та їх окремих галузей, а також відпрацювання Soft Skills фахівця з підприємництва та торгівлі.

Для підготовки висококваліфікованих фахівців, які відповідають сучасним вимогам ринку праці, кафедра економіки і управління постійно оновлює навчальні програми, впроваджує інноваційні методи навчання, заохочує студентів до самостійної роботи та пропонує індивідуальні навчальні траєкторії, що дозволяють студентам розвивати свої інтереси та підвищувати конкурентоспроможність на ринку праці.

Висновки. Отже, підготовка фахівців спеціальності 073 Менеджмент та 076 Підприємництво та торгівля є важливим складником освітньої системи України, що відповідно творить фахівця економічної галузі.

Література

1. Попова Г., Кульбака Г. Особливості підготовки майбутніх фахівців економічного профілю в сучасних умовах закладу вищої освіти. *Гуманізація навчально-виховного процесу*. 2024. № 1. С. 51-59.
2. Стандарт вищої освіти підготовки бакалаврів спеціальності 073 Менеджмент. Наказ МОН України № 1165 від 29.10.2018 р. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/073-Menedzhment.bakal.06.04.22.pdf> (дата звернення: 11.09.2024).
3. Стандарту вищої освіти підготовки бакалаврів спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність (2018). Наказ МОН України № 1243 від 13.11.2018 р., <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/076-pidpriemntorg.birzh-diyaln-bakalavr-1.pdf> (дата звернення: 11.09.2024).